

Op 25 en 26 augustus 2017: pater Koos van Winden.

Het is alweer vijf jaar geleden (september 2007) dat pater Koos van Winden in ons midden was. Hij vierde toen zijn gouden priesterjubileum in onze parochiekerk welke hij als thuisbasis beschouwt. Pater Koos van Winden woont en werkt met een kleine groep "tachtigers" nog steeds ondersteunend in Brazilië. Op dit moment geniet de nu 81 jarige fysiek en mentaal nog sterke missionaris weer van een familiebezoek in ons land en verblijft hij een aantal weken bij zijn broer in Houten. Het laatste weekend van deze maand is hij bij ons en zal hij zowel op zaterdagavond in Linschoten als op zondagmorgen in Montfoort voorgaan in de H. Eucharistie. Het thema van de vieringen in dat weekend is "Durven kiezen". Ter voorbereiding op deze viering heb ik hem in Houten even opgezocht, het was weer een boeiend gesprek over wat hem ten diepste bezig houdt.

Voor de beeldvorming wie pater Koos van Winden is, citeer ik hierbij in belangrijke mate uit een groot artikel uit de Ronom van september 2007. Dat artikel was toen naar aanleiding van zijn jubileum. Koos is mentaal weinig veranderd en het enthousiasme blijft er vanaf stralen. Hij is en blijft strijdbaar! De jaren van zijn nu 55 jarig priesterschap omvatten een bewogen en veelomvattende periode met veel veranderingen. 'Dit leven is me gewoon overkomen' vertelde hij mij toen. Wat hem vooral altijd aansprak is de rol van dienstverlener. Niet zozeer om op de voorgrond te treden maar dienstbaar te zijn aan mensen. Tegelijk geeft hij aan dat er ook ongekend veel is veranderd ook in zijn denken doen en laten. Vooral het Tweede Vaticaanse Concilie (1958-1962) was met een belangrijke Nederlandse bijdrage zoals van Kardinaal Alfrink een heel belangrijk keerpunt. Hij kijkt per saldo met een tevreden gevoel terug op vaak bewogen jaren. Toch erkent hij ook nu de zorg over de huidige situatie en de aansturing van de kerk in Nederland en veel andere westerse landen. Er is heel veel aan de hand en het is allemaal samengevat wat mistig en onduidelijk. Juist voor velen is en blijft de afstand tussen kerkleiding en gelovigen een knelpunt. De vergrijzing van pastores, de rol van vrouwen in de kerk en er ontbreekt nog steeds een stuk inspiratie. In zijn enthousiasme laat hij ook nu nog nadrukkelijk weten dat we niet de oren moeten laten hangen. De kerk, maar vooral de mensen in zijn 'Brasil' zijn voor hem altijd een bron van inspiratie gebleven. Dat gevoel van optimisme zou hij ons hier in Montfoort en Linschoten ook nu in 2012 graag mee willen geven.

Koos is geboren in Haastrecht en via een korte periode in Gouda is het gezin Van Winden in zijn jonge jaren naar Linschoten is verhuisd. Na de lagere school was er behoefte om een opleiding te volgen. Dat was al in 1944 maar er was vanwege de oorlog veel stuk en dat lukte uiteindelijk pas in juni 1945. Het werd een school in Uden en hij ging naar het toen ook al als bekend staande gymnasium van de Kruisheren. Leden van de congregatie van de Kruisheren zijn herkenbaar aan de letters OSC, dat staat voor het Latijnse Ordo Sanctae Crucis (orde van het heilig Kruis). Deze orde was altijd actief in de missie o.a. Brazilië en Indonesië maar ook in het onderwijs. Van die periode in zijn jonge jaren herinnert hij zich nog heel goed de contacten met de legendarische pastoor Spaan waar hij in de vakanties altijd even op de pastorie in Montfoort langs ging.

De school van de Kruisheren in Uden stond op zich los van het klooster van deze orde, het was dus een breed toegankelijke school ook voor studenten van andere congregaties. De congregatie van de Kruisheren beviel hem wel wat betreft sfeer en zodoende kwam Koos na de afronding van het gymnasium terecht in het klooster Sint Agatha bij Cuck. Vandaar uit volgde hij zijn opleiding theologie aan de universiteit van Nijmegen met aansluitend zijn noviciaat.

Na zijn priesterwijding in 1957 volgde er van 1958 tot 1961 in Nijmegen een aanvullende studie dogmatiek. In die periode van het klooster Sint Agatha sprak hij ook regelmatig met iemand die heel boeiend over het leven en werken in Brazilië wist te vertellen. Dat

heeft toen de belangstelling gewekt en ook de wens doen ontstaan en laten groeien om daar ook zelf te gaan werken. Ook herinnert hij zich uit zijn periode in Nijmegen heel goed de boeiende colleges van onder meer professor Schillebeeckx in de zoektocht naar de wortels van ons geloof.

De eerste 10 jaar in Brazilië heeft hij gewerkt in de staat Minas Gerais. Vanaf 1973 werd er toen een lange reis gemaakt dwars door het immens grote land naar het Amazone gebied, naar Belém in de staat Para. Regelmatig veranderen van werk en plaats is altijd belangrijk geweest. Het werk en leven heeft altijd zoveel als mogelijk uit drie onderdelen bestaan. Het leven in een kleine woongemeenschap met circa 4 tot 6 anderen met de dienstbaarheid en inspiratie aan en voor elkaar. Het lesgeven aan studenten, waardoor hijzelf ook altijd bleef studeren om bij te blijven. En tenslotte was een belangrijk deel van het werk altijd verbonden aan een parochie om in contact te blijven met de basis van waaruit je juist heel dicht bij de mensen blijft staan en met hen kunt optrekken. Koos vertelt enorm veel geleerd te hebben van de vroomheid van mensen en hun grote kunst om elkaar in verhaalvorm te vertellen. Brazilianen leven in een land met ook veel tegenstellingen met zware diepe sporen. Ook de recente geschiedenis kent moeilijke tijden en er zijn nog steeds veel tegenstellingen.

Bijzonder is ook de organisatie van de Katholieke kerk. Het is in tegenstelling tot de oude kerk hier in Europa met de nabijheid en wortels van Rome in Brazilië een echte vaak zeer zelfstandige lekenkerk. Een parochie is daar een soort netwerk van kleine gemeenschappen. Die sterk mensgericht werken en de pastores vervullen meer de rol van herders. Zij staan meer op afstand en komen meer op afroep nu en dan langs. Het kan als ik het verhaal zo beluister dus ook anders dan wij traditioneel gewend zijn. Een manier van geloofsgemeenschap vormen waar wij als we er voor openstaan nog heel wat van op kunnen steken.

Het is fijn dat Pater Koos van Winden in staat is om op 25 en 26 augustus in ons midden te zijn. Dat hij ons weer inspireert met boeiende en scherpe analyses. U bent van harte welkom en om iets van zijn verhaal te mogen delen.

Ben van Blokland